6. 8. 2007

ID: 49536

Úmysl splnit dluh

Je-li dlužníku známo, že účet, na který plní svůj dluh vůči třetí osobě, je již postižen exekucí ve prospěch jeho vlastní pohledávky za majitelem účtu a že tedy plnění, které na účet skládá, bude z účtu postupem peněžního ústavu podle § 307 odst. 3 o.s.ř. okamžitě odepsáno na úhradu jeho pohledávky, nelze o jeho skutečném úmyslu splnit dluh hovořit; nadto se může jednat o dlužníkovu snahu docílit neoprávněně faktického započtení jeho pohledávky vůči majiteli účtu proti pohledávce třetí osoby vůči dlužníku.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 20 Cdo 2298/2006, ze dne 3.5.2007)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci výkonu rozhodnutí oprávněné nezletilé G. A., zastoupené matkou K. A., právně zastoupené advokátem, proti povinnému J. A., zastoupenému advokátem, pro dlužné výživné přikázáním pohledávky z účtu u peněžního ústavu, vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 1 E 352/2005, o dovolání oprávněné proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 11. 2005, č.j. 23 Co 394/2005-41, tak, že usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 11. 2005, č.j. 23 Co 394/2005-41, a usnesení Okresního soudu v Nymburce ze dne 1. 7. 2005, č.j. 1 E 352/2005-17, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

V záhlaví uvedeným rozhodnutím krajský soud potvrdil usnesení ze dne 1. 7. 2005, č.j. 1 E 352/2005-17, kterým okresní soud zastavil výkon rozhodnutí (nařízený jeho usnesením ze dne 13. 6. 2005, č.j. 1 E 352/2005-2, k vymožení dlužného výživného ve výši 14.800,- Kč). Odvolací soud se ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že platbou výživného na účet matky oprávněné došlo k zániku vymáhané pohledávky. Okolnost, že tento účet je postižen exekucí vedenou k vymožení pohledávky povinného vůči matce oprávněné, na tom nic nemění; pokud na účtu matky nejsou jiné prostředky než otcem placené výživné, může matka podat návrh na zastavení exekuce, která je proti ní vedena. Jestliže částky výživného složené na účet matky oprávněné byly povinnému vráceny v rámci exekuce vedené na úhradu jeho pohledávky, přicházela by v úvahu žaloba na vydání bezdůvodného obohacení.

V dovolání namítá oprávněná nesprávné právní posouzení věci. Je přesvědčena, že povinný si při placení výživného na účet matky nezletilé oprávněné byl vědom toho, že tento účet je na základě exekučního příkazu soudního exekutora Mgr. T. P. ze dne 29. 4. 2005, č.j. EX 138/2002-42, postižen exekucí vedenou k vymožení jeho pohledávky vůči matce oprávněné a že tedy peníze, které na účet zasílá, nebudou použity pro potřeby oprávněné, ale budou mu vráceny zpět k uspokojení jeho pohledávky. Platby povinného na účet matky oprávněné proto nelze považovat za řádné plnění vyživovací povinnosti. Navrhla, aby napadené usnesení bylo zrušeno.

Povinný navrhl, aby dovolání bylo odmítnuto, neboť oprávněné žádné peníze nedluží a výživné doplatil až do 31. 1. 2006.

Nejvyšší soud věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění účinném od 1. 4. 2005 (čl. II, bod 3. zákona č. 59/2005 Sb., dále jen „o.s.ř.“).

Dovolání je podle § 238a odst. 1 písm. d/ a odst. 2 o.s.ř. ve spojení s § 237 odst. 1 písm. c/ a odst. 3 o.s.ř. přípustné, neboť napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam; ten se připíná k otázce, jejíž řešení dovolatelka prostřednictvím způsobilého dovolacího důvodu podle § 241a odst. 2 písm. b/ o.s.ř. zpochybnila, tedy k otázce, zda dluh na výživném je splněn platbou na účet matky oprávněné, který je postižen exekucí vedenou k vymožení pohledávky povinného vůči matce oprávněné.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže odvolací soud věc posoudil podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu – sice správně určenou – nesprávně vyložil, případně ji na zjištěný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle § 559 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku ve znění pozdějších předpisů, splněním dluh

zanikne. Podle odst. 2 téhož ustanovení musí být dluh splněn řádně a včas.

Podle § 36 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině ve znění pozdějších předpisů, rodiče zastupují dítě při právních úkonech, ke kterým není plně způsobilé.

Je výrazem ustálené soudní praxe, že splnění dluhu nastává na základě jednostranného právního úkonu dlužníka, kterým dlužník poskytuje věřiteli předmět plnění s úmyslem splnit svůj dluh, a na základě jednostranného právního úkonu věřitele spočívajícího v přijetí plnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2002, sp. zn. 25 Cdo 426/2000, nebo rozsudek téhož soudu ze dne 12. 5. 2005, sp. zn. 22 Cdo 748/2005). K naplnění předpokladů pro zánik dluhu splněním je tedy nezbytné, aby dlužník odevzdal plnění do dispoziční sféry věřitele s úmyslem splnit svůj dluh. Není-li zde tento úmysl, ke splnění dluhu nedojde, i když se poukázaná částka do dispoziční sféry věřitele dostane.

Tyto závěry jsou použitelné i v souzené věci. Okolnost, že účet, na nějž je dluh plněn, je postižen exekucí k vymožení pohledávky třetí osoby, sama o sobě splnění dluhu nebrání; dlužníkovi ostatně tato skutečnost ani nemusí být známa. Jinak je tomu ovšem v případě, že exekuce vůči majiteli účtu je vedena k vymožení pohledávky samotného dlužníka, kterou nelze započíst, neboť pohledávku za dlužníkem (placenou k rukám majitele účtu) má třetí osoba. Je-li dlužníku známo, že účet, na který plní svůj dluh vůči třetí osobě, je již postižen exekucí ve prospěch jeho vlastní pohledávky za majitelem účtu a že tedy plnění, které na účet skládá, bude z účtu postupem peněžního ústavu podle § 307 odst. 3 o.s.ř. okamžitě odepsáno na úhradu jeho pohledávky, nelze o jeho skutečném úmyslu splnit dluh hovořit; nadto se může jednat o dlužníkovu snahu docílit neoprávněně faktického započtení jeho pohledávky vůči majiteli účtu proti pohledávce třetí osoby vůči dlužníku.

Jelikož soudy obou stupňů plnění dlužného výživného z hlediska úmyslu splnit dluh neposoudily, je jejich právní posouzení věci neúplné, a tudíž nesprávné.

Nejvyšší soud proto rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 2, část věty za středníkem, a odst. 3, věta druhá, o.s.ř.). V něm se soud zaměří na zkoumání důvodu plateb dlužného výživného na účet matky oprávněné. Relevantní bude v tomto směru především zjištění, proč povinný platil výživné na účet matky oprávněné a nikoli prostřednictvím pošty, jak dosud činil, a zda zaplatil výživné na účet předtím, než se dozvěděl o vydání exekučního příkazu na tento účet, nebo až poté.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- Odpovědnost za vady
- Náhrada nákladů na výživu pozůstalých (jiných) osob
- Mezinárodní příslušnost ve věcech rodičovské zodpovědnosti
- Smlouva o dílo (exkluzivně pro předplatitele)
- Spotřebitelský úvěr (exkluzivně pro předplatitele)
- Starobní důchod (exkluzivně pro předplatitele)
- Veřejná obchodní společnost (exkluzivně pro předplatitele)
- Vypořádání SJM (exkluzivně pro předplatitele)
- Přiměřené protiplnění
- Předkupní právo
- Ochrana osobnosti